

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

Адреса за телеграмме:	
„СТРАЖА“ — БЕОГРАД	
Преплата за Србију на пошти:	
на годину	дин. 12—
„ шест месеци	„ 6—
„ три месеца	„ 3—
„ један месец	„ 1—
Преплата за иностранство на пошти:	
на годину	дин. 30—
„ шест месеци	„ 15—
„ три месеца	„ 7.50

Стан редакције и администрације
Космајска ул. бр. 22.

Огласи се дају у администрацији
— Цена утврђена —

Неплаћена се писма не примају
Рукописи се не враћају.

Писма, рукописе, новац и све остало
што се односи на лист, слати вла-
снштву листа.

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Излази свани дан у 6 ч. пре подне

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Преко Карпата

Петроград, 14. септембра. — Службено.

Руске трупе ушле су у Маџарску.

Аустријанци беже

— Беч се сели. —

ПЕТРОГРАД, 14. септембра.

Из Беча јављају, да се већ претреса питање о премештању престонице у Грац.

Око Пшемисла

— У гарнизону је паника —

Петроград, 14 септембра. — Комонијације са Пшемислом пресечене су. Одбрана Пшемисла постаће пасивна. Добегице причају, да је у гарнизону настала велика забуна.

Сан Ђулијано одступа

— Писмо „Стражи“ —

Рим, 11. септ.

Маркиз Ди Сан Ђулијано, шеф талијанске спољне политике одступа са свога данашњег положаја. Очекује се само да му се нађе погодан замена, па да му се из двора упути писмо у коме ће му се напоменути, да је ослобођен свију својих великих и одговорних дужности, које је имао у својству министра спољне политике краљевине Италије.

У свима политичким круговима у Европи осећало се, да се ближи крај каријери маркиза Ди Сан Ђулијана. Већ више од недељу дана, како целокупна талијанска штампа пише о његовом одласку, као о свршеној ствари. Па ипак пре неколико дана влада је издала коминике, којим је све гласове о демисији Ди Сан Ђулијана означавала као неверне и као производ фантазије. Сан Ђулијано, је само болестан, и по лекарској наредби није смео да напушта собу. Међутим, у овај званичан коминике није нико веровао. Цела талијанска јавност и сви политички кругови били су тврдо уверени, да се Сан Ђулијано налази пред оставком, која је платана од неколико дана.

Већ одавно Сан Ђулијано има против себе у парламенту јуку опозицију, која се никуда не може да сложи са принципима и погледима његовим. Опозиција је нашла у лицу шефа владе г. Саландре једног акаог савезника, који је још од свога доласка за шефа владе

систематски потискивао Сан Ђулијано, да је овај често, врло често, налазио у мањини у седницама министарског савета, при решавању каквих важних питања у спољној политици.

Догађаји, који су последњег месец-два увукли Европу у пламену још су више отежали и наче већ тежак и несносан положај. Својом безбојном спољном политиком Сан Ђулијано је наукао гнев и својих присталица, који су му до сада увек у парламенту изгласали поверење.

Од тада се он налазио између две ватре. пошто га ни десница ни левица нису више полагале, јер су сматрале да ниједној не припада. Под страшним ударцима опозиције која се је удружила са Саландром и још неким члановима сената Сан Ђулијано је почео да губи и свој углед, која је уживао у двору. Хладноћа, па чак и непријатељство парламента, не могу да нашкоде много једном министру, ако овај стоји одилично у утицајним и дворским круговима. Те је судбине био и Сан Ђулијано. Докле год је уживао наклоност утицајних и дворских кругова, он је био ван домашњај ударца опозиције, па чак и ван домашњај удараца, које му је бацао његов шеф и друг из владе. Али онога дана, када је у јестим круговима изгубио наклоност, он је почео да три ударе.

Са свију страна данас издољују против политике, које се

је тако слепо држао Сан Ђулијано. Данас цео талијански народ хоће рат са Аустријом, само Сан Ђулијано је за неутралност. И зато он мора да одступи.

Да је његов пад тако близу, да је он питање од неколико дана, говори последња депеша краља Еммануела, који је на депешу цара Вилхелма: да он, буде ли победио или буде ли побеђен, никада неће заборавити издајство Италије, одговорио: *Ја не могу да будем издајник свога народа.*

Рабош

— Г. Председник —

Пре неколико дана имао сам нека важна посла до општине. Како је овај посао изискивао да говорим лично са г. председником то се ја упутих његовој канцеларији.

— Г. председник није ту. Отишао је на Торлак хитним послом — предусрете ме послужитељ г. председника.

Вратио сам се натраг и после три дана опет дођох. Наравно да сам добио исти одговор. Г. председник је и овога пута био на Торлаку ради важног посла. Тако се то ређало равни пет пута. Пре неко вече био сам послом остао уједном надлештву. На једном телефон зазврја, хало! — јави се чиновник. — Које тамо?

— Овде општина, одговара неко са телефона! — Молим вас јавите да је код нас нагрнула маса света. Шта ће мо са њима. Боје се пуцање!

— Да то је чисто општинска ствар — одговара чиновник сасвим разложно. — Упитајте г. председника?

— Али г. председника нема овде. Одмах још, чим је пукао први топ, он је журно отишао на Торлак ради хитног посла!

За пале борде

— Једна умесна и патриотска наредба г. министра војног —

Г. министар војни нашао се побуђен да изда ову сасвим умесну и патриотску наредбу.

„Пошто су наша света вера и црква као и цео народ српски, вазда сматрали и сматрају гробове умрлих и у рату погинулих војника својих за највећу светињу своју и народну, — то да би се гробови ових српских великана што боље и трајније од сваке повреде очували, и тако и најдаљим нашим покољенима остали као вечити светли и узвишени примери и углед самопрегревања и жртвовања за своју свету веру, Краља и Отаџбину, за народност и слободу своју и народа свога

Наређујем:

1. У свима гарнизонима, где постоје сталне војне болнице, као и у свима местима где данас постоје резервне војне болнице, да се сви умрли војници сахрањују што свечаније и увек са свештеником и спроводом до гробља; да се свуда где има црква смрт и спровод војника црквеним звонима огласи и пропрати; да гробови војнички буду груписани на видном и угледном месту, на здравом земљишту, где их киша и друге непогоде не би могле кварити и уништити; да гробови свих војника буду снабдени крстом са што јаснијим и трајнијим натписом (име, презиме, место рођења по могућству и јединица у којој је као војник био).

2. При пољским болницама и на бојишту, кад војници умуру, односно погину, такође постапати се: да буду на што угледнијем и виднијем месту достој-

Са северног мора

После поморске битке победила енглеска флота купи своје рањене и мртва хероје.

но сахрањена, да су им гробови побусани, са крстом и натписом. *Затим, дотичној општини и месним свештеницима у чијем су ашару сахрањени ставити у свету дужности, да ове гробове као најпољн свештенику чувају и пристожно заграде, да их стока не гази и гробове не уништи.*

3. Да би се тачно знао рачун о сваком умрлом — погинулом војнику, војним свештеницима наредити да тачно воде све податке.

Жалосна појава

— Један дрски наоружаник, који зашлумује келац. —

Г. Милановац. — Наш дописник из Г. Милановца јавља нам ово:

У садашњем времену, када се цео народ такмичи ко ће учинити веће услуге војци у овим тешким данима, вађе се и по нека човек без искре човечанских осећаја.

Пре неколико дана овамо је припео рањени трећопозивац Никола Томић; у последњим окршајима са Аустријанцима он је тешко рањен и лечен је у Крагујевцу.

Уморан од пута он наврати у кафану Доброслава Радивојевића и ту наручи ручак. Кад је био са ручком готов, он извади банку да плати, пошто сиџине није имао. Како ни Доброслав није имао ситуије, да врати кусур, то се он стаде да издире на Томића називајући га свакојаким.

Наравно да ни Никола није остао дужан. У том најђе Доброслављев брат и удари Николи два шамара, и то тако јако, да је болесни Никола пао доле.

Протестујемо против овога и тражимо од полицијске власти да кави дрског напашанака.

Пера.

Русија и Бугарска

— „Ми нисмо злопамтила“ —

Петроград, 14. септ.

Петроградско „Ново Време“ доноси на уводном месту чланак у коме се између осталог каже и ово: После пада Лаво-

ва и Јарославова и после наше успешне офанзиве у Пруској, Бугари не треба много да мисле и да се премишљају. Ако се и после овога у Софији нису разтрзнили од аустрофилства, тољко им врши Краљева је време, да се Бугару освесте. Нека не заборае: *да ми нисмо злопамтила.*

Воја Танкосић

„Погибија“ шефа комитета

Пошто га нису могли добити ни жива ни мртва у своје руке, јерко су га ученици са 100.000 круна, бечки кругови су пустили кроз бугарске листове вест, да је чувени шеф српских комитета, Воја Танкосић, погинуо у последњим сукобима са Аустријанцима. Бадава, кад га нису могли убити својим оружјем, они су га убили — пером и то још „братским“ бугарским!

Још једном: Бадава, Бугарима нема лека.

Држање Турске

— „Бреслава“ и Фон Сандерс на послу —

Петроград, 14. септембра. —

Крстарница „Бреслава“ учинила је неколико излета по турским водама у Црном Мору. И поред свег уверавања о неутралности турски државници не крнју да су уз немачку и да су готови да јој помогну. Генерал Фон Сандерс, опет се кренуо по унутрашњости у инспекцију. Прва станица му је била Једрена где је надгледао рад око радова на утврђивању.

Руски листови траже од владе, да руски посланик учини поводом овога код порте енергичан корак.

Криза у Бугарској

— Демисија кабинета др. Радославова —

Софија, 14. септембра. —

У овдашњим политичким круговима говори се, да предстоје велике политичке промене Кабинет др. Радославова треба да

замени један коалициони кабинет, у који би ушле све партије заступљене у парламенту. Ко би у овом случају дошао за иредседника тешко је рећи. Међутим, у дворским круговима радо би видели на положеју министра-председника ГенADIJEVA.

Браћа Бекстон

— Политички пут у Букурешту —

Букурешт, 15. септ.

У букурешким политичким круговима се мисли, да ће Ноел и Чарлс, браћа Бекстон после свога пута по Бугарској а пре свога повратка за отаџбину отпутовати у Букурешт и тамо одржати неколико политичких конференција са угледним румунским политичарима.

У разговору са софијским дописником „Тајмса“ Ноел Бекстон је изјавио да је резултатом своје мисије потпуно задовољан и да се нада да се Бугари веће оглушени и пријатељске савете енглеских јој приатеља.

У пратњи енглеског посланика и американског војног аташеја браћа Бекстон су отпутовали у Струтцу.

Скице

У Младеновцу. Мркла ноћ. По улицама тупим корацима корачају војници. Из малих кафана допире песма. Киша сила и претворила се у јак плускак. Како су пуне кафане а време је спавају, војници заморени од штралаца, не колебају се ни за тренутак, полегали по кадрима крај кућних зидова. Киша бије све јаче. Они ништа за то не маре и хрчу у најдубљем сну. Киша пробија њихов гуњ, њихову кошуљу али их снажне, непробојне груди заштићују боље од највршиег панцира.

Ратничка пошта

Тражи се ратник Најдан Станковић из Сукова округа пиротског војник I батаљона I чете III пука, нестало је 20 Августа у борби на „Црној бари.“ Његови другови рањеници веле, да је био са њима у борби, није погинуо а није ни заробљен, него, или је у некој болници као рањен, или је залутао. Да се јави или уредништву или оцу Јовану у Сукова ако се што о њему дозна.

